

En majoritet av riksdagspartierna har skrivit in feminismen i sina partiprogram. Den patriarkala maktordningen borde därför ha utmanats i grunden för länge sedan. Men icke så. Nu är det upp till bevis för Socialdemokraterna som är största parti bland dessa, skriver **Gudrun Schyman**, talesperson för Feministiskt initiativ (FI).

Upp till bevis, S – är ni feminister?

LITE VERKSTAD. Hur länge ska vi fortsätta att i praktiken acceptera att män får flera tusen mer i månaden när de jobbar med maskiner, i jämförelse med kvinnor som jobbar med människor, undrar Gudrun Schyman.

Arkivbild: PER WAHLBERG

Att vara ett feministiskt parti borde förpliktiga. Det borde föra med sig att alla politiska förslag analyseras med utgångspunkt från hur de påverkar könsordningen. (Det gäller samtliga politikområden, även transporter, t ex Förbifart Stockholm!). Politiska förslag som förstärker könsordningen måste förkastas. Vad som istället måste fram är kreativa förslag som i grunden utmanar i könsordningarna. Synen på lönesättningen, föräldraskapet och tiden är samtliga centrala frågor om vi vill skapa en modern arbetsmarknad, anpassad till moderna människor, både kvinnor och män, som vill lämna de stereotypa könsrollerna och vara med och forma jämställdhet i praktiken.

Arbetsgivare ser på kvinnor som riskprojekt. De satsar mer på den som är mer på jobbet.

Av riksdagens partier har en majoritet skrivit in feminismen i sina partiprogram. Det borde borga för en massiv feministisk politik. Den patriarkala maktordningen borde ha utmanats i grunden för länge sedan. Nu är det inte så, det vet vi.

Klyftan har växt de senaste åren

Senast för några veckor sedan visade en rapport att lönerna är fortsatt orättvisa. Det har i princip inte hänt något på 30 år! När vi startade FI, för snart fem år sedan, var skillnaden mellan vården och verkstaden 3 594 kronor. Nu är den 4 300 kronor i månaden. Det blir mycket pengar under ett helt arbetsliv. Skillnaden resulterar i sämre sjukförsäkring, sämre a-kassa och slutligen i sämre pension, för kvinnor.

Under alla år som jag har jobbat med jämställdhet har jag fått samma svar från alla

de som upprörs (alla upprörs ju inte, på riktigt, det vet vi): "Visst, det är inte klokt att vi har de här skillnaderna men det är arbetsmarknadens parter som måste hitta lösningen". Detta mantra upprepas av både män och kvinnor inom arbetarrörelsens organisationer, både inom partier och inom fackföreningar. Måste man, och kvinna, inte byta spår när det är så tydligt att det inte händer något?

Cementerat mönster

Hur länge ska vi fortsätta att i praktiken acceptera att män får flera tusen mer i månaden när de jobbar med maskiner, i jämförelse med kvinnor som jobbar med människor?

Lönefrågan hänger också ihop med synen på föräldraskapet. Fortfarande är det kvinnors ansvar och mäns tillval. Det syns tydligt i uttaget av föräldraförsäkringen. Förhållandet 80:20 (procentuella andelen kvinnor respektive män) motsvaras av löneförhållandet 80:100. Arbetsgivare ser på kvinnor som riskprojekt. De satsar mer på den som är mer på jobbet. Individuella val tränger inte igenom detta cementerade mönster.

Alltså måste vi signalera med politiska medel, det vill säga individualisera (dela lika på) föräldraförsäkringen. En tredelning ändrar inte grundförhållandena, vilket bland andra förre JämO, Claes Borgström, numera S-talesman för jämställdhet, så riktigt påpekat. Lönefrågan, föräldraförsäkringen, en väl utbyggd och kvalitativt utmärkt förskola och fritids samt en värdig äldreomsorg, som inte vilar tungt på anhörigvård, är alla centrala delar om man vill bryta könsordningen och få en jämn maktfördelning mellan könen.

Till detta kommer Tiden. Varför har alla partier slutat att se arbetstiden som en välfärdsfråga? Kvinnor har gjort det i alla tider

och gör det fortfarande. Särskilt kvinnor som har dubbelarbete, både betalt och obetalt.

I dag har vi ett arbetsliv där det inte ska märkas att man har familj. Men kvinnor har också, alltför ofta, en familj som ska fungera som om hon inte hade något jobb. Vård av barn kombineras med vård av frisk man i hemmet. Fortfarande, faktiskt, det syns i statistiken. En del kan numera hitta lösningen i skattesubventionerade hushållsnära tjänster, det vill säga låta en annan kvinna komma in i hemmet och se till att maktbalansen upprätthålls. Klass och kön i systerlig symbios, kan man säga.

Socialdemokraterna är största partiet av dem som skrivit in feminismen i sina partiprogram. Som störst har S mest makt att förändra. Jag kan inte se att varken V eller MP skulle våga sätta sig emot rättvisa löner, delad föräldraförsäkring och arbetstidsförkortning. Det är upp till bevis när det gäller feminismen! För det kan väl inte vara så att S tycker att det är kvinnorna som också fortsättningsvis ska subventionera välfärden?

Gudrun Schyman
talesperson
Feministiskt initiativ

.SE Läs fler debattartiklar!

Vad menar utrikesministern med att inte svara på våra frågor?

Utrikesminister **Carl Bildt** kommer inte ifrån att frågor om fred, säkerhet, demokrati och mänskliga rättigheter är hans huvuduppgifter. Därför undrar vi vad Bildt menar med att han inte kommenterar frågor om bland annat kvinnors roll för fred och säkerhet? skriver **Lena Ag**, generalsekreterare för Kvinna till Kvinna.
www.gp.se

Rent vatten kan bli global bristvara

Att det råder brist på rent vatten i många fattiga länder vet de flesta. Vad få inser är vattnets betydelse i den industriellt utvecklade delen av världen. Rent vatten kan bli en global bristvara, skriver **Johan Kaijser** och **Filip Johansson**.

Vatten har ett mycket stort inflytande på i stort sett all produktion; som exempel går det åt 150 000 liter vatten för att producera en normalstor bil och 1 500 liter vatten för att tillverka en bärbar dator. I dagsläget är vattentillgången stor i många utvecklade länder och därför billig, vilket i sin tur innebär låga incitament för företag att reducera sin vattenkonsumtion.

Det tror vi är ett stort misstag. Den dag då rent vatten blir en global bristvara har vi ett stort problem. För att förhindra en fatal kris krävs ledarskap – såväl politiskt som industriellt. Arbetet med att förändra energikonsumtionen i världen går åt rätt håll, om än inte i den hastighet som hade varit önskvärd. Att statsminister Reinfeldt går i bränschen för att sätta kvantitativa mål på minskade koldioxidutsläpp i de internationella förhandlingarna är beundransvärt och sätter tryck på de andra länderna. Önskvärt vore även att hållbar vattenhantering finns högt upp på agendan inför nästa globala klimatavtal.

Drickbart vatten är inte bara direkt nödvändigt för människans överlevnad – vatten är också energi. Utan vatten kan vi inte odla biobränslen och för att leverera värme via fjärrvärmesystem är vatten den primära komponenten, liksom i produktionen av många andra energiformer.

Att agera reaktivt på framtida lagstiftning när vi får utsläppsrätter på avloppsvatten eller höjda skatter på vattenkonsumtion är inte optimalt. I stället borde företagen själva redan nu arbeta för att minska sin vattenkonsumtion och att i högre grad rena sitt avloppsvatten. Att ställa om sin produktion redan innan kommande lagstiftning visar på stort ansvarstagande och klokt affärsmannaskap.

Dags att ställa om produktionen

Sverige ligger i absolut framkant av den teknologiska utveckling som kan bidra till en sådan förändring. Stockholms vattenvecka är ett utmärkt exempel på just det. Att svensk teknologi har potential i resten av världen råder det ingen tvekan om, inte minst i USA där kommersialiseringen av innovationer med kapitalstarka finansierare alltid finns redo för goda idéer.

Världens länder har börjat ersätta fossila bränslen med andra energislag som har en betydligt lägre påverkan på vår miljö i form av minskade koldioxidutsläpp. Men till skillnad från alternativ energi finns det inget som heter alternativt vatten.

Johan Kaijser
affärsutvecklingschef, Svensk-Amerikanska
Handelskammaren i New York
Filip Johansson
ekonomichef, Svensk-Amerikanska
Handelskammaren i New York

Tyck till!

www.gp.se/nyheter/debatt